Vyfde Jaer. Nr 8. Zaturdag, 20 February 1858.

DE POSTRYDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

De POSTRYDER verschynt eens per week, 's zaterdags.
Men schryft in te Tongeren by de We J.-P. COLLÉE, boekdrukker en uitgever van dit blad, groote markt, nr 20, en by alle postdirecteurs.
Alle toezending van brieven, annoncen, geld, enz., moet gefrankeerd zyn.

Het abonnement vooraf betaelbaer is bepaeld op 5 fr. per jaer.
» » » 3 fr. per half jaer.
Een blad afzonderlyk . . . . . 20 centimen.
De aenkondigingen, per drukregel. . . . 15 »
De reklamen » » . . . . 25 »

By het zenden van aenkondigingen is eenieder verzocht duidelyk uit te drukken of dezelve in den POSTRYDER alleen, ofwel ook in het fransch blad, le COURRIER DU LIMBOURG, moeten opgenomen worden. Deze laetste, voor verscheidene achtereenvolgende keeren gegeven genieten voordeeliger conditiën.

TONGEREN, DEN 20 FEBRUARY.

De lagere onderwyzers.

In eene harer laetste zittingen heeft de Kamer der Volksvertegenwoordigers eene vermeerdering van traktement gestemd voor de district-kommissarissen der vierde klas. Ons dunkt dat indien er traktementen zyn die dienen verhoogd te worden het degene zyn dier nederige ambtenaers die hun leven verslyten ten dienste der zamenleving en aen dewelke het gouvernement juist genoeg geeft om met van honger te sterven. Een gansch jaer brengen de onderwyzers door in een slavelyk werk voor eenige honderde franks, met welke zy meermaels een talryk huisgezin moeten onderhouden. Die zoo nuttige ambtenaers verdienen eene verhooging van traktement; aen die zou men het noodzakelyke behooren te geven, want wy verklaren het regtuit, zy worden op eene ellendige wyze behandeld.

En van hen mag men toch niet zeggen dat zy gemeentelyke ambtenaren zyn, dat de gemeente hun een bestaen verzekeren moet; dat is valsch: de onderwyzer is de man der samenleving; 't is hy die de jeugd opvoedt en ze tot het goed of tot het kwaed kan geleiden; hy tracht haer goede principen in te boezemen, hy spant al zyne krachten uit om van de jongelingen nuttige leden der samenleving te maken; 't is dan wel het minste dat de Staet, die de maetschappelyke belangen moet voorstaen, de uitmuntende diensten der onderwyzers beloone en hen in staet stelle van met vrucht hunne zoo heilzame zending te volbrengen. 'T is eene pligt voor het gouvernement, en met groot spyt zien wy dat het tot nu toe er aen ontbroken heeft.

Het meestedeel der lagere onderwyzers verkeeren in eenen zeer ellendigen toestand; en meer als tyd is het dat men middelen inspanne om hun zoo deerlyk lot te verbeteren. Zy kunnen niet meer wachten, terwyl de aen de distrikt-kommissarissen toegestane vermeerdering ten minsten niet haestig was. Deze trokken dry a vier duizend franks 's jaers en daer mede konden zy gemakkelyk leven.

De meerderheid heeft het anders gedacht: zy heeft. zoo men gemeenlyk zegt, het water naer de zee gedragen; M. Rogier heeft zich gehaest om daer in deel te nemen, en wanneer er kwestie was van het lager onderwys, heeft niet een lid der meerderheid een woord gesproken om een zoo regtvaerdig als verdienstelyk werk te doen. Waren de onderwyzers kies-agenten geweest, men zou zich verhaest hebben hen te bevoordeeligen; maer zy bevoordeeligen slechts de belangen der maetschappy en met dezelve bekreunt de meerderheid zich niet. Zy zorgt voor hare troetelkinders en geeft maer de haver aen degene die ze niet verdienen.

Douanen-tarief.

Om een staeltje te geven van de moeijelykheden, waeraen men, by voorbeeld, by de douanen nog onderhevig is, ontleenen wy hier aen den *Economiste belge* het volgende uittreksel van eenen brief van eenen wynkoopman te Brussel:

Om een stuk wyn te halen uit het entrepot, moet men:

1° Eene deklaratie geven aen den entreposeur die er kopy van neemt en ze onderteekent.

2° Deze deklaratie dragen op het bureel van de ontvangsten der douanen, alwaer men een volgbriefje moet verkrygen, ten einde het bestaen der koopwaer te doen vaststellen.

3° Dit volgbriefje moet gedragen worden naer het bureel van den kontroleur der douanen, die het gelykelyk moet onderteekenen en vervolgens den vérifikateur en den brigadier der douanen moet aenwyzen, die gelast zyn met de vaststelling.

4° Vervolgens moet men overgaen tot deze vaststelling, door gezegde bedienden welke op hunne beurt het volgbriefje teekenen.

5° Dit stuk wordt alsdan gedragen op het bureel der ontvangsten, alwaer de regten betaeld worden tegen eene kwittancie der douane.

6° Het volgbriefje en de kwittancie moeten vervolgens overhandigd worden ten bureele der accynsen, alwaer aen nieuwe regten moet worden voldaen.

7° Deze twee kwittancien verzendt men daerna by den entreposeur, om er afschrift van te hebben en den oorlof tot uitgang.

8° Men begeeft zich met deze stukken ten bureele van het oktrooi, alwaer de stadsregten worden betaeld.

9° Eindelyk komt men teruggereisd op het bureel van den brigadier der douanen, die, nazigt neemt van al de stukken, en de toestemming geeft om het stuk wyn te laten uitgaen.

Ziedaer negen onmisbare dingen te doen, om uit het entrepot een wynstuk te kunnen doen komen, waervan de weerde 2 à 300 fr. bedraegt, maer die in normalen tyd en buiten de ziekte der wyngaerds, ongeveer 100 tot 150 fr. geldt.

Nagenoeg dezelfde formaliteiten zyn noodzakelyk voor een mandeken stalen, ten pryze van 6 fr., wanneer het van den vreemde komt.

Daer is, zonder eenigen twyfel, de verklaring van dit zonderlinge feit, krachtens hetwelk de koopwaer, uit den vreemde komende, na 30 uren op enkele uren te hebben afgelegd, vier dagen noodig heeft om den kilometer van af den entrepot of de statie des yzeren wegs tot het midden der stad, af te leggen. Wanneer dan zullen onze staetsmannen de waerheid dezer engelsche spreuk begrypen: *timi es money* — tyd is geld?

Onderwys en opvoeding.

De heer Minister komt den volgenden brief aen de Gouverneurs te zenden:

Op voorstelling der commissie van het lager onderwys, heb ik beslist als volgt:

1° De gemeente onderwyzer die eene school wil openen voor de volwassenen moet de autorisatie vragen aen de permanente deputatie.

De autorisatie kan niet toegestaen worden ten zy met toestemming van den gemeenteraed na den provincialen Inspecteur gehoord te hebben.

Zy blyft altoos herroepelyk.

2° Geene kinderen worden toegelaten tenzy die boven de 14 jaren zyn.

Het is echter toegelaten eene uitzondering te maken voor kinderen die in de fabrieken enz. werken.

3° De jongens en meisjes moeten gescheiden zyn.

4° Het is verboden de meisjes in de avondscholen aen te nemen.

5° Een reglement op de voorstelling van den provincialen Inspecteur, na verhoor van den kantonalen en de goedkeuring der permanente Deputatie, door het gemeente-bestuer vastgesteld, bepaelt het schoolgeld, het studieplan, de dagen en uren van werkzaemheid en de schooltucht.

6° De lessen in de avondscholen duren niet later dan tot acht uren van September tot April inclusief, noch na half-negen gedurende de overige maenden des jaers.

7° De onderwyster houdt een register waerop de namen, voornamen, ouderdom, ambacht, de intrede en

---

NONKEL KROMBEEN.

(*Vervolg.*)

De notaris kwam, de getuigen ook. Zebulon had nog eene verre nicht in 't bovenland. Aen die en hare kinderen vermaekte hy nu, zoo vast als 't regt dat maer doen kon, het ouderlyk huis en zyn land, met bepaling dat het eigendomsregt verloren zou gaen, zoodra zy de populieren dreef lieten vervallen of aen zynen broeder Kasper of diens erfgenamen maer eenen griezel, al ware 't maer zie *zoo veel*, van het grondbezit verkochten of afstonden, om het even op wat manier. De notaris stak het overige van de louisen voor zegels, schryven en vryven in zynen zak; 't laetste zilverstuk dat daer nog van overbleef, liet Zebulon den zondag daerna in de armenbus vallen. Uit overmaet van zorg, drukte hy de beide getuigen nog eens goed op 't hert van 't gansche geval toch vooral geen woord te spreken. Natuerlyk hingen die het thans al zoo gauw mogelyk aen de groote klok, zoo dat Kasper 's avonds in de herberg uit twintig monden, in alle vertrouwen wel te verstaen, de stichtelyke historie te weten kwam.

Geld weegt overal zwaer, maer allermeest ten platten lande, waer men den man schat naer wat hy heeft. Kasper merkte al schielyk dat hy thans niet meer voor half zoo ryk gold als te voren. Men wist zeer wel dat Zebulon uit zynen tuin, uit zyn kosteiyk grasland en, wat er zoo zoetjes bykwam, met zyne kleersnydery in 't jaer evenveel verdienen en goedmaken kon, als Kasper met heel zynen grooten omslag aen land en weidery, doch dat de snyder, die kind noch kraei had, 's jaers niet het tiende gedeelte van zyn inkomen en winsten verbruiken kon. Buitendien bezat hy 't stevig en vastgebouwde ouderlyk huis, en Kasper enkelyk dat onzeker en eeuwig nat en vochtig nieuw getimmerte aen den waterkant. By twaelf kinderen en eene vrouw, die ook haer deel wel lustte, kon 't niet uitblyven, of de aftrekking moest by hem vry wat van belang en de vermenigvuldiging kon maer zeer pover zyn. Deze rekensom hadden alle oude en jonge boeren, uren ver, thans weldra heel op hunnen duim. Om Antje, Kasper's tweede dochter (dat was de zelfde die toen destyds Michel van den trap naer Zebulon had teruggehaeld), had voorlangs reeds een ryke schoutszoon moeite gedaen, en by Liesa's bruiloft was de zaek op 't punt geweest van klaer te komen; maer nu kwam die niet meer en droeg Anna haren neus lang zoo hoog niet meer als te voren.

Kasper zelfs had hoop gehad om schout te worden, in plaets van den ouden, doch toen het nu in 't gemeentehuis werkelyk tot de kiezing kwam, was iedereen van oordeel dat het niet zoude gepast hebben iemand tot schout te kiezen die met iedereen in het dorp overhoop lag, en zoo vereenigden zich de stemmen op eenen ryken boer, schoon die voor eene halve dozyn vyanden ryker was.

Ook in zyn eigen huis kreeg Kasper, daer hy ouder werd, van dag tot dag meer verdriet. De vrouw verweet hem dat het haer nooit ernst geweest was op die slechte plaets te bouwen; hy met zyne eigenzinnigheid had aen alles schuld. De kinderen, in wier hert zoo vroeg het giftige zaed van den nyd gestrooid was, hadden door het plagen van hunnen oom, het welk hunne ouders nooit beletteden, verachting tegen den ouderdom geleerd en lieten den vader deze verachting thans ook smertelyk ondervinden. De oudere zoons en dochters beschouwden hunne ouders als de oorzaek dat hun ooms ryke erfdeel hun ontging, en Antje, die nu geen ryken man meer kon krygen, liet vader en moeder geen goed woord meer hooren.

De vloek van den haet woog zwaer op alle hoofden en Kasper, als hy alleen op het veld achter zyne ossen aenging, dacht nu wel dikwyls: « Waren wy dry jaren jonger, ik weet wel wat ik zou doen. Nu 't echter eens dry jaren geduerd heeft, zal het ook blyven tot myne dood. » En daerby sloeg hy met den stok zoo nydig op de ossen, dat zy opsprongen en de vore scheef ging.

Een harde winter kwam. In january en february sneeuwde het onophoudelyk; des nachts vroos het en de sneeuw bleef liggen. Bang zag men aen den beneden-Rhyn het hoog water te gemoet. Zoo bleef het tot diep in maert; toen sprong de noorderwind naer 't zuid-westen over, en in eenen dag kwam overal de zwarte aerde uit het sneeuwdeksel te voorschyn. De Rhyn waste; 't moest akelig worden, als ook in het bovenland de dooi zoo plotseling inviel en van duer bleef. Ware de schoeijing nu in den herfst maer behoorlyk versterkt! Maer nu was dat te laet; men moest aen wat anders denken. Kasper leerde in den doodsangst om vrouw en kind en kudde zynen trotschen kop buigen. Zonder ditmael zyns broeders hulp te vragen of af te wachten, heide hy op de plaets der bekribbing eene dozyn van de zwaerste dennenstammen in schuinsche rigting in, om den drang van het water zacht af te leiden, en verbond ze met stevig wilgen vlechtwerk. Zoo hoopte hy dat hem tyd zou worden gelaten om in geval van nood al thans zyn beste goed te bergen.

Hooger en hooger zwol de vloed; vrouw en kind moest hy reeds in den boot wegbrengen; het water stond op zynen gevaerlyken post, gelyk een scheepskapitein die het schip niet verlaten mag, zoo lang het niet zinkt. Het gelukte hem zelfs onder de beschutting der ingeheide dennenstammen, die zich uitmuntend hielden, eene groote sterke schuerdeur door deze zyne verschansing heen te werken en tot versterking er van voor het vlechtwerk vast te maken. Daerdoor bekwam het huis nog meer beschutting. Als de vloed met geweld opzette, bogen en kraekten de dennen wel op ge-